

Narracja w filmie – tekst i fabuła

WIEDZA W PIGUŁCE

Potrzeba odróżnienia w filmie narracyjnym fabuły i tekstu wydaje się dość oczywista. Bardzo często bywa ona pomijana w interpretacji – jak gdyby liczyły się wyłącznie opowiedziane „wydarzenia”, niezależnie od sposobu ich „przedstawienia”. Fabuła jest niezwykle ważną częścią narracji filmowej. Warto jednak mieć świadomość, w jaki sposób jest traktowana. Najprostsze jest właśnie podejście „tematyczne” – przyjmujemy, że film stanowi mniej lub bardziej dokładny obraz realnego świata. Oceniamy zatem „zawartość” dzieła, na przykład jego realizm w sposobie pokazania zawodów bohaterów, epok lub środowisk społecznych, prawdopodobieństwo psychologiczne, problemy przeżywane przez jego bohaterów, prezentowane przez nich postawy etyczne itd.

Fabułę możemy też uznać za metaforę, poszukując znaczeń poza dosłownością widzianych obrazów. Wtedy sprawą drugorzędną staje się zawód bohatera lub epoka czy środowisko, w jakim historia się rozgrywa. Realia stanowią tu jedynie „język”, w którym zapisany zostaje pewien schemat fabularny bądź ideowy. Szekspirowski Makbet staje się japońskim władcą („Tron we krwi”, reż. Akira Kurosawa, 1957), siedmiu samurajów – amerykańskimi kowbojami („Siedmiu samurajów”, reż. Akira Kurosawa, 1954 – „Siedmiu wspaniałych”, reż. John Sturges). Bez względu na wykorzystane realia, interesuje nas to, czy w obrazie filmowym możemy dostrzec samych siebie. Ponadto schematy fabularne często się powtarzają. Zazwyczaj potrafimy dość dobrze przewidzieć, co się dalej w filmie wydarzy, nawet jeśli fabuła filmu przenosi nas w pozornie nieznaną świat. Aby nie oglądać wciąż „tych samych” historii, w naszej lekturze filmu nie należy pomijać tych elementów narracji, które poza fabułę wykraczają.

Trzeba pamiętać, że z treścią filmu nigdy nie spotykamy się bezpośrednio – jest ona zawsze skonstruowana w „języku” filmowym. O tym zaś, jak ważny w opowieści filmowej jest sam tekst, świadczy zjawisko „remaków” – filmów, które powtarzają fabułę. Tekst (z łac. textus: tkanie, tkanina, spłót) to każdy spójny system znaków. W węższym znaczeniu będzie to system znaków językowych takich jak słowa, zdania. W szerszym – znaki mogą przyjąć formę obrazową, w filmie są to ujęcia, sekwencje. Tekst stanowi całość skończoną i utrwaloną, a przez to w pewien sposób niezmienną.

SŁOWNICZEK

- **narracja:** opowieść, opowiadanie; całość wypowiedzi zawierająca relację tego, który opowiada, opis akcji, komentarze i opisy.
- **fabuła:**
- **tekst:**

Tekst: Eliza Hetkowska, scenariusz: Anna Walczak, konsultacja merytoryczna: Wojciech Michera. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/narracja-w-filmie-tekst-i-fabula/>.

Publikacja przygotowana w ramach współpracy z Centrum Otwartej i Multimedialnej Edukacji Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie kursu "Film jako opowieść".